

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Okresní soud v Berouně rozhodl soudkyní Mgr. Marcelou Součkovou ve věci

žalobkyně: [Jméno žalobkyně], IČO [IČO žalobkyně] sídlem [Adresa žalobkyně] zastoupená
advokátem [Jméno advokáta] sídlem [Adresa advokáta]

proti

žalovanému: [Jméno žalovaného], narozený [Datum narození žalovaného] bytem [Adresa
žalovaného]

o zaplacení 4 181,30 Kč s příslušenstvím

takto:

I. Žaloba o zaplacení částky ve výši 4 181,30 Kč spolu s kapitalizovaným úrokem ve výši 289,60 Kč, kapitalizovaným zákonným úrokem z prodlení ve výši 104,09 Kč, dále úrokem ve výši 12 % ročně z částky 3 129,30 Kč od [datum] do zaplacení a zákonným úrokem z prodlení ve výši 12 % ročně z částky 4 181,30 Kč od [datum] do zaplacení, se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou u soudu [datum] ve znění jejího doplnění domáhala proti žalovanému zaplacení částky ve výši 4 181,30 Kč s příslušenstvím. Tvrdila, že žalovaný uzavřel s její právní předchůdkyní - se společností [právnícká osoba], IČO [IČO], se sídlem [adresa] (dále jen „právní předchůdkyně žalobkyně“) dne [datum] smlouvu o revolvingovém úvěru č. [hodnota]. Tvrdila, že na základě této smlouvy se její právní předchůdkyně zavázala poskytnout žalovanému peněžní prostředky až do úvěrového rámce ve výši 6 000 Kč, přičemž součástí smlouvy byly všeobecné obchodní podmínky a ceník banky. Žalobkyně uvedla, že smlouva byla uzavřena v obchodním místě banky elektronicky prostřednictvím technologie SignPad, která slouží k zaznamenání vlastnoručního podpisu klienta v elektronické podobě, včetně

biometrických údajů. Poukázala na to, že se žalovaný zavázal poskytnutý úvěr splácet pravidelnými měsíčními splátkami ve výši 180 Kč, splatnými vždy ke 12. dni kalendářního měsíce a hradit úroky z vyčerpané a nesplacené jistiny, přičemž sjednaná úroková sazba činila 16,9 % ročně, žalobkyně však uplatňuje pouze úrok ve výši 12 % ročně. Tvrdila, že žalovaný vyčerpal dne [datum] celý úvěrový limit ve výši 6 000 Kč, a to převodem na svůj osobní účet, další čerpání již neproběhlo. Žalobkyně dále uvedla, že její právní předchůdkyně posoudila schopnost žalovaného splácet úvěr zejména na základě informací sdělených žalovaným při žádosti o úvěr, kdy žalovaný uváděl údaje o svých příjmech, zaměstnání, majetkových a rodinných poměrech. Tvrdila, že žalovaný doložil své příjmy výpisem z běžného účtu a na základě těchto podkladů dospěla k závěru, že žalovaný je schopen úvěr řádně splácet. Žalovaný však své smluvní povinnosti neplnil řádně a včas, neboť sjednané splátky nehradil. Dále uvedla, že její právní předchůdkyně vyzvala žalovaného k úhradě dlužných splátek a poskytla mu lhůtu k nápravě do [datum] s upozorněním, že v případě neuhrazení dluhu dojde k zesplatnění úvěru. Jelikož žalovaný dlužnou částku ve stanovené lhůtě neuhradil, byl úvěr ke dni [datum] zesplatněn, o čemž byl žalovaný informován. Žalovaný na dluh uhradil za období od [datum] do [datum] celkem 10 424,12 Kč. Na základě smlouvy o postoupení pohledávek ze dne [datum] byla pohledávka za žalovaným postoupena na žalobkyni s účinností ke dni [datum], o postoupení pohledávky byl žalovaný vyrozuměn dopisem odeslaným dne [datum]. Ke dni postoupení činila pohledávka celkem 4 574,99 Kč, sestávající z jistiny ve výši 3 129,30 Kč, úroku z úvěru ve výši 289,60 Kč, úroku z prodlení ve výši 104,09 Kč a poplatků ve výši 1 052 Kč, zahrnujících zejména náklady spojené s prodlením a poplatky za pojištění úvěru. Po postoupení pohledávky žalovaný na dluh ničeho neuhradil. Žalobkyně se proto domáhá zaplacení částky [částka], sestávající z jistiny a poplatků, jakož i úroku a úroku z prodlení ve výši 289,60 Kč a 104,09 Kč a dále úroku z úvěru ve výši 12 % ročně z jistiny od [datum] do zaplacení a úroku z prodlení ve výši 12 % ročně z celkové dlužné částky od [datum] do zaplacení.

2. Žalovaný se k žalobě nevyjádřil.

3. Soud rozhodl ve věci na základě předložených listin bez nařízení jednání podle § 115a o.s.ř., vzhledem k tomu, že ve věci lze rozhodnout jen na základě účastníky předložených listinných důkazů a u obou účastníků se má za to, že s takovým postupem souhlasili, neboť na výzvu soudu dle ust. § 115a o.s.ř. nereagovali (§ 101 odst. 4 o.s.ř.).

4. Z provedených důkazů soud zjistil následující skutečnosti:

5. Ze smlouvy o revolvingovém úvěru ze dne [datum] a Všeobecných obchodních podmínek pro soukromou klientelu soud zjistil, že společnost [právnícká osoba], IČO [IČO], se sídlem [adresa] a žalovaný uzavřeli tuto smlouvu. Na jejím základě se banka zavázala poskytnout žalovanému neúčelový, nezajištěný spotřebitelský úvěr s možností opakovaného čerpání do výše úvěrového limitu 6 000 Kč. Banka vedla úvěr na úvěrovém účtu č. [č. účtu]. Žalovaný se zavázal úvěr splácet spolu s úrokem ve výši 16,9 % ročně v pravidelných měsíčních splátkách po 180 Kč vždy k 12. dni každého kalendářního. Celková částka, kterou měl žalovaný zaplatit, činila 6 573 Kč. Dále v citované smlouvě bylo sjednáno oprávnění banky požadovat splacení celého zůstatku úvěru s příslušenstvím v případě prodlení žalovaného se splacením jedné splátky po dobu delší než 3 měsíce, anebo splacením více než dvou splátek v dohodnuté lhůtě.

6. Všeobecné obchodní podmínky a Ceník právní předchůdkyně žalobkyně, které jsou nedílnou součástí smlouvy, pak stanoví pro případ prodlení klienta se splacením jakéhokoliv peněžitého závazku vůči němu požadovat z nezaplacené částky úroky z prodlení a poplatky spojené s vedením účtu a vymáháním dlužné pohledávky.

7. Z posouzení úvěruschopnosti klienta vyplývá, že žádost o úvěr měla být poskytnuta přes pobočkovou síť. Žalovaný měl v žádosti uvést, že má příjmem 28 768 Kč, což mělo být ověřeno výpisem z jeho účtu. Právní předchůdkyně žalobkyně ověřila, že žalovaný nebyl před uzavřením smlouvy v insolvenční, dále ověřila jeho splátkovou morálku a v interní evidenci pak skutečnost, že

u žalovaného neměla zaznamenány žádné negativní informace, např. záznam o podvodném jednání. Žalovaný měl uvést, že má výdaje ve výši 0 Kč, nájemné ve výši 8 000 Kč a nehradí žádné splátky. Žalobkyně proto stanovila životní výdaje žalovaného podle svého interního ekonomického modelu na částku 12 926 Kč. Dále zjistila, že žalovaný u ní čerpal kontokorentní úvěr ze dne [datum] s úvěrovým limitem 10 000 Kč, který měl splácet po 300 Kč měsíčně, spotřební úvěr ze dne [datum] se splátkou 2 620 Kč měsíčně, dále od jiných poskytovatelů osobní úvěr ze dne [datum] se splátkou 3 107 Kč měsíčně a dvě kreditní splátkové karty s limitem 3 000 Kč a splátkou 90 Kč měsíčně. Celkové měsíční splátky žalovaného činily 6 027 Kč.

8. Z výpisu z úvěrového účtu č. [hodnota] – [jméno FO] a z platební bilance žalovaného soud zjistil, že žalovaný čerpal dne [datum] částku 6 000 Kč a uhradil celkem za období od [datum] do [datum] částku 10 424,12 Kč.

9. Z výpisů z účtu žalovaného č. [č. účtu] za dobu od června [rok] do května [rok] soud zjistil, že v červnu [rok] žalovanému na účet přišlo 36 473 Kč, odešlo 36 475 Kč (mzda od [právníká osoba]. 30 153 Kč), v červenci [rok] přišlo 38 322 Kč, odešlo 38 203 Kč (mzda 27 722 Kč), v srpnu [rok] přišlo 42 133 Kč, odešlo 42 133 Kč (mzda 36 133 Kč), v září [rok] přišlo 84 972 Kč, odešlo 63 648 Kč (mzda 27 472 Kč, úvěr [právníká osoba] 55 000 Kč), v říjnu [rok] přišlo 31 681 Kč, odešlo 42 843 Kč (mzda 30 776 Kč), v listopadu [rok] přišlo 33 594 Kč, odešlo 42 000 Kč (mzda 28 594 Kč), v prosinci [rok] přišlo 29 103 Kč, odešlo 26 965 Kč (mzda 29 103 Kč), v lednu [rok] přišlo 30 703 Kč, odešlo 34 367 Kč (mzda 30 703 Kč), v únoru [rok] přišlo 39 958 Kč, odešlo 40 299 Kč (mzda 25 458 Kč), v březnu [rok] přišlo 33 382 Kč, odešlo 31 178 Kč (mzda 28 802 Kč), v dubnu [rok] přišlo 37 930 Kč, odešlo 36 817 Kč (mzda 27 859 Kč) a v květnu [rok] přišlo 83 326 Kč, odešlo 41 507 Kč (mzda 22 446 Kč, dne [datum] částka 60 300 Kč bez identifikace protiúčtu). Z výpisu je patrné, že žalovanému byly téměř v každém měsíci poskytovány zápůjčky v řádech tisíců, že žalovaný platil kartou u obchodníků a vybíral finanční prostředky z bankomatu. Mezi pravidelné měsíční výdaje patřil nájem ve výši 10 100 Kč.

10. Dopisem ze dne [datum] byl žalovaný písemně informován o prodlení s úhradou dlužné částky, a byl upozorněn na zesplatnění úvěru k témuž dni.

11. Ze Smlouvy o postoupení pohledávek ze dne [datum], přílohy ke smlouvě – seznam postoupených pohledávek, Dohody o úplatě ze dne [datum] a potvrzení o zaplacení kupní ceny ze dne [datum] má soud za prokázané, že právní předchůdkyně žalobkyně postoupila na žalobkyni pohledávku za žalovanou, a to s účinností ke dni [datum]. Postoupení pohledávky bylo žalované oznámeno přípisem ze dne [datum], když jeho odeslání má soud za prokázané z podacího lístku z téhož dne.

12. Z předžalobní výzvy k plnění ze dne [datum] včetně poštovního podacího lístku z téhož dne má soud za prokázané, že žalobkyně žalovaného předžalobně upomenula k úhradě dlužné částky.

13. Soud z výše uvedených listin zjistil následující pro rozhodnutí ve věci podstatné skutečnosti:

14. Po zhodnocení důkazů ve smyslu § 132 o.s.ř., vzal soud za prokázané, že právní předchůdkyně žalobkyně na základě žádosti žalovaného a po posouzení jeho úvěruschopnosti poskytla žalovanému finanční prostředky ve výši celkem 6 000 Kč na jeho účet. Žalovaný postupně zaplatil žalobkyni částku ve výši 10 424,12 Kč. Vzhledem k tomu, že se žalovaný dostal do prodlení, žalobkyně zesplatnila celý úvěr a vyzvala ho k jeho zaplacení. K posouzení úvěruschopnosti žalovaného žalobkyně uvedla, že před uzavřením smlouvy posuzovala bonitu žalovaného na pobočce žalobkyně na základě vyplněné žádosti, kde žalovaný uvedl příjem ve výši 28 768 Kč, který byl bankou ověřen z účtu žalovaného jako odpovídající a dále na základě svého interního ekonomického modelu, kdy i přes dříve poskytnuté úvěry bankou i mimo banky usoudila, že solventnost žalovaného je dostačující.

15. Při právním posouzení soud vycházel z ustanovení § 419 a § 1812 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), tedy z toho, že mezi žalobkyní a žalovanou jde o vztah ze

spotřebitelské smlouvy, v důsledku čehož se k ujednáním odchyľujícím se od ustanovení zákona stanoveným k ochraně spotřebitele nepřihlíží.

16. Podle § 588 o. z. soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přiči dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. To platí i v případě, že právní jednání zavazuje k plnění od počátku nemožnému.

17. Z ustanovení § 2991 odst. 1 o. z. platí, že kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil. Podle odstavce 2 téhož ustanovení se bezdůvodně obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám. Podle § 2993 o. z. plnila-li strana, aniž tu byl platný závazek, má právo na vrácení toho, co plnila. Plnily-li obě strany, může každá ze stran požadovat, aby jí druhá strana vydala, co získala; právo druhé strany namítnout vzájemné plnění tím není dotčeno. To platí i v případě, byl-li závazek zrušen.

18. Podle § 2395 o. z. se smlouvou o úvěru se úvěrující zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a úvěrovaný se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky.

19. Podle § 1879 a násl. o. z. může věřitel celou pohledávku nebo její část postoupit smlouvou jako postupitel i bez souhlasu dlužníka jiné osobě (postupníkovi). Postoupením pohledávky nabývá postupník také její příslušenství a práva s pohledávkou spojená, včetně jejího zajištění.

20. Podle § 86 odst. 1 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSÚ“) poskytovatel před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru posoudí úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet. Podle odstavce 2 téhož ustanovení, poskytovatel při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele posuzuje zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů. Hodnotu majetku přitom zohledňuje tehdy, jestliže ze smlouvy o spotřebitelském úvěru vyplývá, že spotřebitelský úvěr má být částečně nebo úplně splacen výnosem z prodeje majetku spotřebitele, nikoli pravidelnými splátkami, nebo jestliže z finanční situace spotřebitele vyplývá, že bude schopen splácet spotřebitelský úvěr bez ohledu na své příjmy.

21. Podle § 87 odst. 1 ZSÚ poskytne-li poskytovatel spotřebiteli spotřebitelský úvěr v rozporu s § 86 odst. 1 větou druhou, je smlouva neplatná. Spotřebitel může uplatnit námitku neplatnosti v tříleté promlčecí lhůtě běžící ode dne uzavření smlouvy. Spotřebitel je povinen vrátit poskytnutou jistinu spotřebitelského úvěru v době přiměřené jeho možností.

22. Podle § 1968 věta první o. z., podle něhož dlužník, který svůj dluh řádně a včas neplní, je v prodlení. Podle ustanovení § 1970 o. z. po dlužníkovi, který je v prodlení se splácením peněžitého dluhu, může věřitel, který řádně splnil své smluvní a zákonné povinnosti, požadovat zaplacení úroku z prodlení, ledaže dlužník není za prodlení odpovědný. Výši úroku z prodlení stanoví vláda nařízením; neujednají-li strany výši úroku z prodlení, považuje se za ujednanou výše takto stanovená. Uvedeným prováděcím předpisem je pak nařízení vlády č. 351/2013 Sb., v platném znění.

23. Na podkladě shora uvedených skutečností soud dospěl k závěru, že podaná žaloba nebyla uplatněna po právu, neboť mezi účastníky nedošlo k platnému uzavření úvěrové smlouvy. Ve

smyslu ustanovení § 86 odst. 1 ZSÚ je smlouva o spotřebitelském úvěru neplatná, pokud poskytovatel poskytl úvěr spotřebiteli, ač z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplynulo, že jsou zde důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.

24. V daném případě soud dospěl k závěru, že právní předchůdkyně žalobkyně při posouzení úvěruschopnosti žalovaného nepostupovala s odbornou péčí. Ačkoliv žalovaný v žádosti o úvěr uvedl určité údaje o svých příjmech a výdajích, zejména deklaroval měsíční příjem ve výši 28 768 Kč, současně však uvedl výdaje ve výši 0 Kč, nájemné ve výši 8 000 Kč a absenci jakýchkoliv splátek jiných úvěrů, právní předchůdkyně žalobkyně tyto údaje bez dalšího převzala, resp. je nedostatečně ověřila. Přestože stanovila životní náklady žalovaného podle vlastního interního modelu ve výši 12 926 Kč, nezabývala se řádně skutečnými pravidelnými výdaji žalovaného ani jejich reálnou výší. Z výpisů z bankovního účtu žalovaného přitom jednoznačně vyplývá, že žalovaný měl pravidelné měsíční výdaje výrazně vyšší, než uváděl v žádosti o úvěr. Konkrétně náklady na bydlení činily přibližně 10 100 Kč měsíčně, tj. více, než žalovaný deklaroval, a vedle toho žalovaný vynakládal další finanční prostředky na běžnou spotřebu, výběry hotovosti a platby kartou. Současně z těchto výpisů plyne, že jeho celkové měsíční výdaje v řadě měsíců dosahovaly výše jeho příjmů nebo je převyšovaly, což svědčí o napjaté finanční situaci. Navíc bylo zjištěno, že žalovaný byl ke dni uzavření úvěru již zatížen dalšími úvěrovými závazky, a to jak vůči právní předchůdkyni žalobkyně (spotřební úvěr ze dne [datum] se splátkou 2 620 Kč měsíčně, kterým byl konsolidován dříve poskytnutý závazek), tak vůči jiným poskytovatelům. Celková výše měsíčních splátek těchto závazků činila nejméně 6 027 Kč. Z bankovních výpisů rovněž vyplývá, že žalovaný opakovaně čerpal další finanční prostředky formou úvěrů či zápůjček v rádech tisíců korun, v měsíci září 2019 úvěr ve výši 55 000 Kč a v tentýž den, kdy mu byl poskytnut předmětný úvěr obdržel částku 60 300 Kč, bez bližší specifikace poskytovatele. Tuto skutečnost však právní předchůdkyně žalobkyně při posuzování úvěruschopnosti náležitě nezohlednila. Za této situace soud uzavírá, že právní předchůdkyně žalobkyně nedostatečně zjistila skutečný rozsah výdajů žalovaného a jeho celkové zadlužení, zejména pak nevyhodnotila význam skutečnosti, že žalovaný čerpá další úvěry k pokrytí svých finančních potřeb. Posouzení úvěruschopnosti tak bylo založeno na neúplných a nepřesných podkladech a neodráželo reálnou schopnost žalovaného dostát svým závazkům. Soud proto dospěl k závěru, že žalobkyně, resp. její právní předchůdkyně porušila povinnost řádně posoudit úvěruschopnost žalovaného, když nevěnovala náležitou pozornost jeho skutečným výdajům a existujícím úvěrovým závazkům a spokojila se převážně s údaji deklarovanými žalovaným, aniž by tyto údaje adekvátně ověřila a kriticky vyhodnotila v kontextu dalších zjištěných skutečností.

25. Soud doplňuje, že k absolutní neplatnosti smlouvy přihlédl z úřední povinnosti ve smyslu § 588 o. z., neboť měl za to, že § 86 a 87 zákona č. 257/2016 Sb. je třeba vykládat ve prospěch spotřebitele a vyvozování pouze relativní neplatnosti úvěrové smlouvy za použití pouze gramatického výkladu uvedených ustanovení by znamenalo popření smyslu a účelu zákonné povinnosti zkoumání úvěruschopnosti vůbec, a vedlo by i k výraznému snížení ochrany spotřebitele jako slabší strany, závislé jen na jeho vlastní aktivitě, což zcela jistě nebylo záměrem zákonodárce. Jak vyplývá např. z rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 9.1.2020, č. j. 27 Co 280/2019- 46 „české spotřebitelské právo je mimo jiné částečně transponovanou směrnicí č. 93/13/EHS a ve vztahu ke spotřebitelskému úvěru pak transponovanou směrnicí č. 2008/48/EHS. Článek 8 směrnice č. 2008/48/EHS ve svém odst. 1 stanoví, že členské státy zajistí, aby před uzavřením úvěrové smlouvy věřitel posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě dostatečných informací získaných případně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, na základě vyhledávání v příslušné databázi. Členské státy, jejichž právní předpisy vyžadují, aby věřitelé posoudili úvěruschopnost spotřebitelů na základě vyhledávání v příslušné databázi, mohou tento požadavek zachovat. Podle článku 23 uvedené směrnice členské státy stanoví pravidla pro sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých na základě této směrnice a

příjmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující. Směrnice samy sice nemají tzv. horizontální účinek, tedy textu směrnice se nelze ve vztahu mezi jednotlivci přímo dovolávat (viz např. rozhodnutí Soudního dvora ve věci C-91/92, *Faccini Dori*, srov. též stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2013, sp. zn. Cpjn 200/2011, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 79/2013). Postulát o ochraně spotřebitele obsažený v dotčených směrniciích tak směřuje především k zákonodárci (aby správně provedl transpozici směrnice do národního práva), nicméně v rámci tzv. nepřímého účinku směrnic i k národním soudům a k jejich povinnosti volit v rámci národního práva ex offio eurokonformní výklad tak, aby uvedeného účelu bylo dosaženo (viz např. rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci C-106/89, *Marleasing SA*, z 13.11.1990, ve vztahu k úvěrům pak ve věci C-377/14, *Radlinger*, z 21.4.2016), nebo C-76/10, *Pohotovost*, z 16.11.2010). Možnost, aby soud sám rozhodl o nepoužití ustanovení vnitrostátního práva, jež by bylo v rozporu s právem Evropských společenství (tedy i o případném rozhodnutí contra legem) byla připuštěna i v již zmíněném usnesení pléna Ústavního soudu ze dne 9.2.2011, sp.zn. Pl. ÚS 1/10 (srov. bod 34., 35. uvedeného usnesení Ústavního soudu).“ Soudní dvůr EU pak v tomto směru rozhod rozsudkem ze dne 5.3.2020 ve věci C 679/18, v němž soud konstatoval, že „Články 8 a 23 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátnímu soudu ukládají, aby z úřední povinnosti zkoumal, zda došlo k porušení předsmmluvní povinnosti věřitele stanovené v článku 8 této směrnice, tj. povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele, a vyvodil důsledky, které z porušení této povinnosti vyplývají ve vnitrostátním právu, za podmínky, že sankce splňují požadavky tohoto článku 23.“ Z výše uvedeného je zřejmé, že při posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr je třeba zabývat se nejen jeho příjmy, ale i výdaji, a tyto porovnat a zkoumat i způsob plnění dosavadních dluhů.

26. K otázce zkoumání úvěruschopnosti soud v podrobnostech odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2018, sp. zn. 33 Cdo 2178/2018, (PR [číslo] s. 757), dle něhož, věřitel nedostojí povinnosti postupovat s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků. Dostatečnými informacemi dokladující úvěruschopnost spotřebitele nejsou míněny informace získané toliko od spotřebitele. Odborná péče předpokládá údaje, které dlužník věřiteli uvedl, ověřit, resp. objektivně podložit minimálně potvrzením zaměstnavatele dlužníka. Nepochybně klíčová je i povinnost věřitele využívat veřejně dostupné informace, jakými jsou např. státem publikované údaje o životním a existenčním minimu podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, a o průměrných výdajích obyvatelstva (databáze Českého statistického úřadu), a tyto porovnávat se známými nebo od spotřebitele zjištěnými (ne pouze tvrzenými) informacemi o jeho příjmech a výdajích.“ V této souvislosti soud zmiňuje též aktuální nálezovou judikaturu Ústavního soud ČR (nález ze dne 26. 2. 2019, sp. zn. III. ÚS 4129/18), v níž byla rovněž dovozena absolutní neplatnost smlouvy o spotřebitelském úvěru při absenci náležitého zkoumání úvěruschopnosti dlužníka. Tento soud jednoznačně uzavřel, že poskytovatel spotřebitelského úvěru má jednoznačnou povinnost prověřit spotřebitelovu schopnost plánovaný úvěr splatit. Uložení a řádným splněním této povinnosti přitom není chráněn jen samotný dlužník (spotřebitel) a věřitel jako poskytovatel úvěru, ale také v širším pojetí sama společnost jako taková. Přitom nejde podle Ústavního soudu o žádný zvlášť přísný či dokonce nepřiměřený požadavek; to, zda je reálné splacení dluhu je přece celkem výchozí zásada, kterou by jako obecný princip měly soudy vzít v úvahu bez ohledu na to, zda je v nějakém zákoně výslovně zakotven, anebo nikoli.

27. Soud má proto za to, že právní předchůdkyně žalobkyně nedostatečně prověřila úvěruschopnost žalovaného před uzavřením úvěrové smlouvy, a z tohoto důvodu smlouvu

posoudil jako neplatnou dle § 87 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 588 o. z.

28. Vzhledem k tomu, že bylo prokázáno, že právní předchůdkyně žalobkyně poskytla žalovanému částku ve výši 6 000 Kč a že žalovaný zaplatil celkem 10 424,12 Kč (tedy dokonce více, než byla celková výše úvěru), nebylo možné žalobě vyhovět, neboť na straně žalovaného nevzniklo ani bezdůvodné obohacení, které by byl povinen vydat. Ze všech výše uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítl, jak ve výroku I. rozsudku uvedeno.

29. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 142 odst. 1 o. s. ř., když žalovanému, který byl ve sporu úspěšný, a náležel by mu tak nárok na úhradu vynaložených nákladů na soudní spor podle poměru úspěchu ve věci, žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není odvolání přípustné (ustanovení § 202 odst. 2 o. s. ř.).

Nesplní-li žalovaný povinnosti uložené mu tímto rozsudkem v uvedených lhůtách, může se žalobkyně domáhat po jeho právní moci výkonu rozhodnutí u soudu.

Beroun 21. května 2026

Mgr. Marcela Součková
samosoudkyně